

Topomzet

Misschien was het niet iedereen opgevallen, omdat Apogee onder de naam Symphony al een tijdje een pci-systeem levert, maar met de Symphony I/O heeft het vooraanstaande merk in ad/da-conversie geheel nieuwe converters geïntroduceerd. Dat moeten we horen!

door Ivo Witteveen > ivo@interface.nl

Apogee, wellicht de bekendste naam in high-end ad/da-conversie, heeft de afgelopen jaren geduchte concurrentie gekregen van andere merken die ook uitstekend klinkende converters leveren. Dat maakt ons benieuwd naar dit nieuwste product van Apogee. Zetten ze hiermee de concurrentie opnieuw op achterstand?

Modulair

Symphony I/O is een modulair convertersysteem bestaande uit een chassis waarin plaats is voor twee kaarten. Op deze kaarten zitten de daadwerkelijke inputs/outputs en ad/da-converters. Het chassis is een centraal systeem dat je aansluit op je computer, direct via usb of op een Pro Tools HD kaart of Apogee Symphony pci-kaart. Het systeem werkt enkel met Mac.

Lucas van der Mee, de Nederlandse ontwerper die aan de wieg stond van dit systeem, benadrukt het belang van deze modulaire aanpak: 'Het is zo modulair mogelijk opgezet, zodat we er heel gemakkelijk nieuwe kaarten voor kunnen ontwikkelen. En in het niet onwaarschijnlijke geval dat er een nieuwe computerinterface op de markt komt, kan een Symphony I/O-eigenaar een nieuwe main

board kopen en gewoon de kaarten blijven gebruiken die hij oorspronkelijk heeft aangeschaft.'

Op dit moment zijn er al veel configuraties mogelijk (zie kader) waarbij de basis is dat elk van beide kaarten zestien in- en outputs kan leveren, waarmee het systeem als geheel op 32 in/uit komt. Interessant, maar niet door ons getest, is een kaart met acht mic-preamps, gebaseerd op de Trak2 mic-voorversterker. Daarmee kun je dus microfoons rechtstreeks op de in Symphony I/O geïntegreerde preamps aansluiten, met de daarbij horende softwarematige controle over je preamps en een superkort signaalpad.

Chassis

Het chassis zelf heeft een opvallende look – het ontwerp en de gebruikte materialen zouden zo

uit de keuren van Apple kunnen komen. Dat is wellicht geen toeval, gezien de goede samenwerking tussen Apogee en Apple op het gebied van audio. Gelikt design. Zo uit de doos, als de Symphony I/O op de meegeleverde rubberen voetjes staat, lijkt hij meer een high-end apparaat voor je stereo thuis, dan voor in de studio. Schroef je de rack-oren erop en hang je 'm in het rack, dan ziet het er alweer heel anders uit.

Zoals veel meerkanaals converters moet ook de Symphony I/O gekoeld worden met een ventilator. In mijn ervaring was die behoorlijk stil – stiller dan mijn Mac Pro – maar het maakt dus wel een klein beetje geluid. Geen ventilator is altijd prettiger, wat dat betreft. Op het chassis zitten ook twee koptelefoon-aansluitingen. Met twee draai/drukknoppen kun je via het softwaremenu op het scherm een aantal instellingen veranderen, maar de meeste instellingen maak je met de Apogee Maestro software.

Meerdere persoonlijkheden

Om met meerdere softwarepakketten en pci-kaarten overweg te kunnen, heeft Symphony I/O vier verschillende Audio Interface Modes (AIM). Dit zijn software-instellingen waarmee je aan je Symphony I/O vertelt met welke hardware hij gaat communiceren: met een Symphony pci-kaart, een Pro Tools HD kaart, Core Audio via usb of als zelfstandig werkend apparaat. Bij de huidige softwareversie (v3) werkt de audio-over-usb-optie nog niet; de andere drie modes wel. Door deze modes is Symphony I/O heel geschikt voor studio's die

met meerdere daw's werken, maar niet iedere keer hun hardware willen omluggen. Zodra de Core Audio-usb-functie werkt (bij versie 4, die is aangekondigd voor april), kan het systeem met elk audioprogramma overweg.

Ik heb Symphony I/O vooral getest in combinatie met een Pro Tools HD systeem en dat werkt perfect. Pro Tools ziet iedere geïnstalleerde kaart als een '192 I/O', dus één volledige Symphony I/O is twee Avid 192 interfaces voor Pro Tools. De converter delay-compensatie werkt zonder dat je er iets aan hoeft te doen, Pro Tools bestuurt de basisinstellingen van de converter, en verdere instellingen maak je met de Apogee Maestro software.

Hier kies je onder meer of je input dan wel output afleest op de 2x8 kanalen led-meters, en of je (per kanaal) Soft Limit of Soft Saturate wilt gebruiken. Hierbij heb je de keuze uit Soft Limit vanaf -2 of -4dBfs, Soft Saturate of Soft Crush. De eerste twee zijn zo neutraal mogelijk klinkende soft limiters die tot doel hebben digitale clipping te voorkomen. De laatste twee geven wat meer kleur aan je signaal als je hard instuurt. Ook zijn de input/output-levels per kanaal te kalibreren en daarna ook nog eens te trimmen op +/- 2dB. Superhandig als je analoge hardware hebt aangesloten die op een

net wat afwijkend level opereert, of die je de ene keer op een volledige mix (vol level) en de andere keer op een subtiel, zacht opgenomen, individueel spoor gebruikt.

Klank

Symphony I/O is dus een flexibel en veelzijdig systeem, maar hoe klinkt het? Voor ik daar iets over zeg, wil ik opmerken dat het bij high-end converters om kleine verschillen gaat. Soms hoor je mensen praten over klankkleurverschillen tussen converters alsof het gaat over het verschil tussen een U47 en een SM58. In die orde van grootte zit het echter niet. Je koopt geen andere converter als je een warmer, vetter of dieper geluid wilt. Een goede converter laat echter wel al je andere spullen maximaal functioneren, omdat je ook echt goed kunt horen wat je doet, en goed kunt opnemen wat er binnenkomt. Kortom, binnen het gebied van redelijk tot zeer goede professionele converters is er niks te koop dat je wereld qua geluid totaal op z'n kop zet.

Dat gezegd hebbende: Symphony I/O klinkt wel hoorbaar beter dan de Rosetta 800 (geklokt met Big Ben) en de Lynx Aurora waar ik 'm mee kon vergelijken; beide toch niet de minste converters. Waar zit dat dan in? Ten eerste vond ik Symphony I/O niet 'typisch Apogee' klinken. De lichte kleuring die je met een geoefend oor in de Rosetta converters nog wel kunt bespeuren, hoor ik niet in Symphony I/O. Het stereobeeld is loeistrak en diep, en de detaillering in het hoog is subliem, zoals je wellicht zou verwachten. Wat ik echter niet had verwacht, is dat in het laagste octaaf zo veel verbetering zou zitten. Niet meer laag, maar een effect dat enigszins vergelijkbaar is met het aansluiten van een betere versterker op passieve speakers; betere scheiding tussen verschillende instrumenten in het laag. De meeste tests heb ik gedaan op de da-kant, dus het afspelen van

Ik had niet verwacht dat in het laagste octaaf zo veel verbetering zou zitten

SPECIFICATIES

algemeen

- modulair ad/da systeem
- configureerbaar met insteekkaarten
- ad THD+N: -113dB @ +20dBu (0.00024%)
- da THD+N: -117dB @ +20dBu (0.00014%)
- da dynamic range: 129dB
- software instelbaar ad/da-referentielevel

analoog > digitaal

- THD+N: -113dB @ 20dBu (0.00024%)
- dynamisch bereik: 120dB
- maximum inputlevels
- +4dB setting: -24dBu
- -10dB setting: -6dBV
- variabele gainsetting: -25dB of gain
- frequentiebereik: 44.1kHz 1-20,000 Hz (+/- 0.05dB)

digitaal > analoog

- THD+N: -117dB @ 20dBu (0.00014%)
- dynamisch bereik: 129dB
- max. output levels -∞ tot +24dBu
- frequentiebereik: 44.1kHz 1-20,000 Hz (+/- 0.05dB)
- hoofdftelefoons
- THD+N: -105dB @ 19dBu
- dynamic range: 119dB A weighted
- output impedance: 30 ohm

operating system

- Mac OS 10.5.8 en hoger

eerder opgenomen materiaal. Aan de ad-kant heb ik minder een-op-eenvergelijkingen kunnen doen, maar da-ad insert loops op Symphony I/O zijn onhoorbaar.

Conclusie

Klinkt prachtig dus, maar moet je het ook meteen kopen? Nou, als je al goede converters hebt dan is het een behoorlijke investering om die te vervangen door een nieuw Symphony I/O systeem. In dat geval moet je het pas doen als je er niet veel anders meer te verbeteren is in je studio. Deze nieuwe generatie converters klinkt natuurlijk beter dan de vorige, maar met de vorige kun je ook hele mooie opnamen maken. Wilde je echter sowieso al een nieuwe set converters aanschaffen, of wil je gewoon altijd het beste van het beste, en kun je het je financieel veroorloven, dan zou ik Symphony I/O heel serieus overwegen. Ten eerste vanwege de erg goede klank, maar zeker ook vanwege het modulaire karakter en het feit dat je hiermee niet afhankelijk bent van een bepaald merk daw-software. Naar mijn inschatting zal dankzij deze vrijheid, de Symphony I/O lang gebruikt blijven worden, en daardoor relatief waardevast blijken te zijn. Voor mij was dat reden om het review-systeem na de test aan te schaffen. De uiteindelijke conclusie is dan ook: de lat ligt inderdaad weer wat hoger voor de concurrentie. ■

HET OORDEEL

- +**
 - klank nog weer een stapje beter dan eerdere generaties
 - modulair systeem
 - werkt rechtstreeks met verschillende daw's/interfacekaarten
- - flinke investering gezien de gerealiseerde klankverbetering
 - koelfan, hoewel vrij stil, kan ergerlijk zijn
 - usb-optie nog niet werkend (pas in v4, verwacht rond april)

Beschikbare kaarten

Het Symphony chassis biedt plaats voor twee insteekkaarten. Dat kunnen dezelfde, of verschillende kaarten zijn. De meeste kaarten bieden een combinatie van analoge en digitale in- of outputs. Op dit moment zijn de volgende kaarten leverbaar:

- 8 analog I/O + 8 optical I/O
- 8 analog I/O + 8 AES I/O
- 16 analog in + 16 optical out

- 16 analog out + 16 optical in
- 8 mic-preamp kaart met 4 hi-Z inputs en 8 analoge inserts

De kaarten met 16 analoge inputs of outputs zijn het meest geschikt voor als je een configuratie zoekt met een ongelijk aantal analoge inputs/outputs. Bijvoorbeeld 8/24 analoog in/uit samen met 24/8 digitaal in/uit of 32 analoge inputs en 32 digitale inputs.

